

Vijf hunebedden op een rij

Startplaats: Parkeerplaats van het Hunebedcentrum
Afstand: 6,1 km

Het is wellicht een goed idee om deze fietstocht te beginnen of af te sluiten met een bezoek aan de boeiende exposities in het Hunebedcentrum.
Heb u zin in een hapje of drankje? Het museumcafé biedt een keur aan mogelijkheden!

ROUTEBESCHRIJVING

Routebeschrijving	De Fietsersbond wenst u een prettige fietstocht
Startpunt:	Hunebedcentrum in Borger (Borger-Odoorn, Drenthe)
Eindpunt:	Hunebedcentrum in Borger (Borger-Odoorn, Drenthe)
Routetype:	Natuurroute
Lengte:	6,1 km
Rittijd bij 18 km/u:	20 minuten

Start bij Hunebedcentrum in Borger (Borger-Odoorn, Drenthe) en ga **zuid**

2	Ga na 10 meter bij de T-splitsing	linksaf naar	Hunebedstraat	0 km
3	Ga na 60 meter bij de T-splitsing	schuin links naar	Marslandenweg	0,1 km
4	Ga na 15 meter bij de zijstraat	rechtsaf naar	fietspad	0,1 km
5	Ga na 250 meter bij de T-splitsing	linksaf , naam blijft	fietspad	0,3 km
	Ga na 580 meter bij de T-splitsing	rechtsaf naar	Westerlandsweg	0,9 km
7	Ga na 265 meter bij de zijstraat	linksaf naar	Boslandenweg	1,2 km
	Ga na 420 meter bij de T-splitsing	rechtsaf naar	Bronnegerstraat	1,6 km
	Ga na 1,2 km bij de zijstraat	scherp links naar	Steenakkersweg	2,8 km
10	Ga na 625 meter bij de zijstraat	schuin links , naam blijft	Steenakkersweg	3,4 km
	Ga na 190 meter bij de kruising	scherp links naar	Hogeweg	3,6 km
	Ga na 1 km bij de T-splitsing	linksaf naar	Achtersekampweg	4,7 km
	Ga na 240 meter bij de T-splitsing	rechtsaf naar	Bronnegerstraat	4,9 km
	Ga na 795 meter bij de Y-splitsing	scherp links naar	Hunebedstraat	5,7 km
15	Ga na 415 meter bij de zijstraat	linksaf naar	Hunebedcentrum	6,1 km
16	Kom na 20 meter bij het eindpunt van uw route			6,1 km

Einde bij Hunebedcentrum in Borger (Borger-Odoorn, Drenthe)

Aanvullende informatie

- A. U bevindt zich hier tussen twee verhogingen in het landschap: de Hondsrug en de Buunerbult. Het dal doorsnijdt als enige van de erosiedalen de Hondsrug. Op dit hoofddal komen verscheidene kleinere dalen uit, zoals bv de laagte waardoor de Bronnegerstraat vanuit Buinen naar het noorden loopt, of de laagte bij Bloemendellen. Van het

oorspronkelijke Voorste Diep vindt u hier niet veel meer terug. Het diepje ontsprong in het Odoornerveen en maakte gebruik van twee smeltwaterdalen die ten zuiden van Borger de Hondsrug van west naar oost doorboorden. In de vorige eeuw werd het Voorste Diep gekanaliseerd. Daarna heette het "Kanaal Buinen – Schoonoord". Er moesten vijf sluizen worden aangelegd om een hoogteverschil van tien meter te overbruggen. Ten westen van Buinen is het kanaal nog geen kilometer van het dorp verwijderd, maar men groef 5,5 kilometer verder om de hoge Noordesch heen om aan de oostkant van het dorp bij de haven te eindigen. Men noemt deze plaats in het dorp "Het Spoordok".

- B.** U hebt hier aan de rechterkant een mooi uitzicht op het dal van het Voorste diep en aan de linkerkant de helling van de Hondsrug. Deze gronden hoorden bij het esdorp Borger. Een esdorp is een dorp gebouwd op een zandrug in de buurt van een beekdal. De mensen wisten dan zeker dat hun huizen niet onder water kwamen te staan. Bovendien hadden ze zo schoon water bij de hand. Naast het dorp hadden de boeren een hoger gelegen gezamenlijke akker. Zo'n akker wordt es genoemd.
- C.** U komt hier bij het dorpje Bronneger. Bronneger is een esdorp, waarschijnlijk ontstaan door de vestiging van een boerenfamilie uit Drouwen die daar onvoldoende bestaansmogelijkheden had. Het dorp wordt in 1381 voor het eerst genoemd. Rond 1900 woonden er honderd mensen. Bronneger hoorde vroeger bij de marke van Drouwen. De Spoorstraat in het dorp herinnert nog aan de Noordooster Locaalspoorweg van Assen naar Stadskanaal, die toen door het dorp liep. De omgeving van Bronneger hoort bij het stroomdal van de Hunze. In 1978/79 werd in Bronneger een keienweg uit de middeleeuwen opgegraven. De weg lag in het stroomdal van het Voorste Diep. Deze oude rivier is nu gekanaliseerd en een deel van het kanaal Buinen-Schoonoord.
- D.** U komt na het dorpje Bronneger op een punt waar vijf hunebedden dicht bij elkaar liggen. U komt het eerst bij een groepje van drie hunebedden. Een eindje verder, buiten de route, vindt u er nog twee. Het zijn D 21 tot en met D 25. D21 is de mooiste en vanwege de archeologische vondsten, de belangrijkste. Hij heeft weliswaar slechts drie (maar wel zeer grote) dekstenen maar oogt fascinerend door de indrukwekkende beuk die de functie van één van de draagstenen heeft overgenomen maar ook verder het hele beeld van het hunebed overheerst. Van de 8 zij- en 2 sluitstenen steken slechts de toppen boven het zand uit, evenals van de ene poortsteen. D21 is in 1918 door professor Van Giffen grondig onderzocht; en met resultaat. Er werden, naast complete potten, scherven gevonden van in totaal 600 stuks aardewerk. Net zo als bij de door hem eerder onderzochte hunebedden D53 en D30 bestond de bodem uit meerdere vloerlagen waarop en waartussen de artefacten werden gevonden. Dus, als destijds de kelder vol was ging er een nieuwe laag overheen en begon men opnieuw. Een meter onder de grond, plat op de vloer van het graf, trof Van Giffen een ontbrekende zijsteen aan. Die moet al tijdens het gebruik van het graf zijn omgevallen. De steen werd door hem weer opgericht. Na ontruiming van het graf bleef een lege keldervloer over van 6,50 bij 2,20 m. De hoogte varieerde van 1.50 tot 1.70 m, zodat ook deze kelder op stahoogte van de toenmalige (kortere) gebruikers is ontworpen. D25 is de derde van de drieling met D23 en D24 of eigenlijk de eerste omdat hij groter en beter intact is dan de andere twee: vier dekstenen die netjes op acht zijstenen en twee sluitstenen rusten. Ook bij dit hunebed steken de draagstenen nauwelijks boven de grond uit.
- E.** Dicht bij de hoofdingang van het Hunebedcentrum vindt u het grootste hunebed van Nederland. Net als andere hunebedden in Nederland is het genummerd. Dit is nummer D 27. De D staat voor Drenthe. Het bevat 9 dekstenen op 26 zijstenen en 2 sluitstenen en een complete poort met 4 zijstenen en 1 deksteen. 2 keien in de buurt zijn mogelijk kransstenen geweest. De Groningse dichteres Titia Brongersma heeft in 1685 in het hunebed gespit en nogal wat potten gevonden: "Zij vielen doch alle in scherven; uitstortende een groote menigte doodsbeenderen". Daarvan is echter niets bewaard gebleven. Jammer, want menselijke resten in Drentse hunebedden zijn zeldzaam. Toch

zou het waar kunnen zijn want in 1983 vond de 14-jarige scholier René Edens naast wat versierde potscherven enkele menselijke botjes. Hunebedden zijn de oudste monumenten in Nederland. Deze monumenten zijn ongeveer 5.000 jaar geleden gebouwd in de Nieuwe Steentijd, de laatste periode van de Steentijd. Hunebedden werden gemaakt van enorme zwerfkeien die met de ijskap in de ijstijd van ongeveer 100.000 jaar geleden naar het noorden van Nederland schoven. Deze keien zijn alleen te vinden waar de ijskap is geweest: het noorden van Nederland. De enorme keien worden ook wel megalieten genoemd (afgeleid van de Griekse woorden mega = groot, en lithos = steen). Hunebedden werden gebruikt als grafkamers. De botten van de overleden mensen zijn in de loop van 5000 jaar vergaan. Een deel van de grafgeschenken is wel goed bewaard gebleven: potten van aardewerk, gereedschap en wapens van steen, en sieraden van bijvoorbeeld barnsteen.